

Prihodnjo sredo ob 12. uri bo pri brodu na Hotizi slovesna otvoritev maloobmejnega prehoda Slovenija - Hrvaška. Po vsej verjetnosti bosta med glavnimi gosti s hrvaške strani tudi dr. Franjo Tuđman in g. Mate Granič, slovenska stran pa bo ob tem pomembnem dogodku izredno močno zastopana.

pén

... za pomlad živem!

VESTNIKOV
MESEČNIK
četrtek,
26. marca,
1998,
36. številka

Kot smo neuradno zvedeli, bo Hrvaška v znak dobre volje z brodom pripeljala na otvoritev tudi prvo slovensko vohunsko vozilo, ki je bilo zaplenjeno pri Zavrču. Naši vohunski organizaciji VOMO in SOVA pa sta nam že dostavili nepopoln album fotografij oseb iz političnega, gospodarskega in estradnega življenja, ki bodo počastile ta pomembni dogodek. Seveda so na otvoritev vabljeni tudi vsi delovni ljudje in občani Pomurja.

Na fotografiji: snemalec hotiške kabelske televizije se že vneto pripravlja na prihod dr. Franja Tuđmana z vohunskim vozilom.

Naslednji Pén boste držali v rokah na predvečer mednarodnega delavskega praznika.

Vstanite v suženjstvo zakleti!

KOMUNALNE REFORME

LJRAZKRIZJER

TRENERJI

»MARELA« ZA
VSAK PRIMER

Ka Lotmerk več nede ena občina?

Nekdo je pred kratkim vendarle preselil to napisno tablo občine Ljutomer, ki je bila narobe postavljena, globoko na ozemlju katastrske občine Gornja Bistrica. Zdaj je tam, kjer je prav. Kmalu pa jo bo najbrž potrebno opremiti z novim napisom - da se namreč tu začnejo ozemlje nove občine Razkrižje. Prav tako nekdo je to na improviziran način že storil. JOG

LJUDJE IN OBIČAJI
PLANINCI
(IN -KE)
POJEJO

Prvi planinec PD Murska Sobota VLADO ŠINKO (poklicno vodja »šablonejev« v Murini tovarni ženskih oblačil) je preskusil tudi svoje pevske sposobnosti - sam si ni upal, zato je prosil za pomoč znano pevko iz Dobrne. Pentutajo, da je duet požel viharno navdušenje, ki se ni poleglo dolgo v noč. Po ubranem nastopu se sliši, da se Vlado z neko znano nemško agencijo dogovarja, da bi začel poklicno pevsko kariero. Prvi poskusni nastop naj bi bil v enem od pomurskih zimskošportnih središč. JOG

Najuspešnejši vaditelj nogometašev Mure, ki so proti vsem pričakovanjem še vedno na vrhu slovenskega žogobrca, MILAN KOBLENCER nerad ponavlja napake. Tako se je v Celju hudoval na samega sebe, saj je pozabil vzeti na tekmo dežnik, vreme v tretjem največjem slovenskem mestu pa je bilo vse prej kot suho. Zato je že na naslednjo tekmo v Fazanerijo (znano je, da je običajno ob Murinih tekmah v Soboti slaba vremenska napoved) prinesel ličen črn dežnik, da bi ga zavaroval pred morebitnimi padavinami. Dežja k sreči ni bilo, žal pa tudi ne golov v nasprotnikovi mreži (vsaj ne na tekmi, ko je nastala fotografija). Sicer pa Milan Koblencer te dni praznuje. Obletnica je okrogla vsaj tako kot žoga, v redakciji Pentut pa vsaj tako kot trener upamo, da se mu bodo nogometne želje ob jubileju uresničile. Čestitamo!

LJUBLJANA : MURSKA SOBOTA

Če žogobrc v hladnem in oblačnem nedeljskem popoldnevu gledalstvu ne ponudi pravih užitkov, si jih pač izmisliš. Poleg mariborskih so ravno dovolj neumni (žal!) za te vrste zabavo ljubljanski navijači. Časi, ko so Murini gringosi uprizorili

Ograja, ki je ločevala »naše« in »njihove«, ni dolgo zdržala. Ko so jo (ograjo) lomili, so se grozno zabavali. Ljubljance pa so »naši« poimenovali kar tujci, saj jih je bilo več kot pol »Slovencev za tri jurje«. Med šali je bil tudi tisti NK Sarajevo, kar je dokaz za prejšnjo trditve. Sicer pa so se tudi čisto »pravi« Slovenci obnašali popolnoma balkansko.

SPOPAD

pravo ulično vojno proti Ljubljančanom in med drugim metali kamne v »žabarski« avtobus ter naredili cestno barikado, so mimo. Ampak ob zadnji tekmi Mure in Olimpije se je na severni tribuni spet »dogajal narod...« Začelo se je kot običajno - s prihodom ljubljanskih navijačev na tribuno - in prve provokacije so pripeljale do kasnejšega spopada. V polčasu je

V drugem polčasu so njihovi na vsak način želeli do naših. Redarji so pri tem pokazali izjemno hrabrost in enemu nasilnežu namero dopustili. Seveda je to vilo poguma še drugim - kot Celjanu na fotografiji. Ni mu uspelo - moža v uniformi pa je le »pobožal«!

OROPALI MALE NOGOMETAŠE KOMBINIRANE SELEKCIJE!

Da ne bo pomote: mali nogometaši so zato, ker igrajo mali nogomet. Gre za kombinirano združeno selekcijo Pomurja, ki je nedavno odpotovala na kvalifikacijski turnir srednje- in južноеvropskih regij v Wrocław na Poljsko. Potem ko so naši fantje uspešno odigrali prvo srečanje proti severnim Bavarcem (izgubili so samo s 3 : 4, kar je glede na razvitost bavarskega nogometa več kot časten izid), so odšli, kot se za kultivirane in higiensko več kot minimalno razgledane mladeniče spodobi, pod prho. Ko so se takole

sproščeno in zadovoljno umivali (eden pokrovitelj je bila tudi ljubljanska Ilirija, ki je prispevala telesne in šampone za lase), niti pomislili niso, da je bila to zanje zadnja turnirska tekma. Po prhanju so namreč zgroženi ugotovili, da jim je nepridiprav (po podatkih Interpola jih je bilo menda celo več, pa še neka ženska je bila med njimi!) zmaknil prav vso garderobo - tako športno kot ono drugo, »civilno«. Vseh sedem je hitro steklo na igrišče, da bi morda še ujeli lopove. Žal, vidite, da jim ni uspelo!

ZAVAROVALNIŠTVO VOZI ME BALON V VIŠAVE

Zemen balon,
pa iden ta gor!

MORJE IN LJUBEZEN

Milanka Lange - Lipovec izpod Pohorja se je malo pred srečanjem z Abrahamom podala kar na 3-letno križarjenje s katamaranom Vakuta po oceanih sveta. Z jadrnico jo potovala prvič v življenju, a k sreči je ob njej bil njen mornar in kapitan Roger. Tako je po vrnitvi izdala kar tri knjige z naslovom Morje in ljubezen, opravila številna predavanja z barvnimi diapoziti po vsej Sloveniji, nekaj televizijskih intervjujev in že se spet odpravlja na pot. Njej mornar že leto dni kar sam križari z Vakuto po morjih sveta in Milanka se mu bo še pred poletjem spet pridružila. Najbrž spet za cela tri leta.

Da gresta morje in ljubezen skupaj, pa vse pove kar pričujoča fotografija.

Lipen

Eden najprodornejših (upamo si čisto netutarsko trditi tudi najspodobnejših) regijskih direktorjev RUDI CIPOT nima miru. To je lastno vsem kreativnim dušam, energijo pa je nekako potrebno kanalizirati v koristne sfere. Koliko mu to uspeva na profesionalnem področju, najbolj vedo zaposleni v njegovi firmi ob Lendavski v Soboti, vsekakor pa se je Rudi pred časom odločil tudi za višave. Prav nič ga več ne mikata samo postopanje po trdnih tleh in vsakdanja vožnja z avtomobilom. Opravil je izpit za »šoferja« (pilota?) balona in zdaj ob zgodnjih jutrih uživa nad našimi domovi. Konkurenčni mu balonarji trdijo, da verjetno ne bo manjkal na svetovnem prvenstvu bingljačev, ki bo letos v Avstraliji.

V

mlajši pripadnik navijačev Green Dragons zbrani množici domačinov ob »šanku« pristrčno pokazal golo rit. »Pornič« se je zgodil nenadejano in hitro, za fotoreporterja celo prehitro. Ob pogledu na še ne kosmato ritko navija-

Strastna ježa se je kmalu sprevrgla v pretep in nekdo je izvlekel solzivec. Tako so družno zajokali razgrajči in varuhi reda. Dragonsi so iz zmajev postali zmajčki in do konca tekme niso več jokali - pa tudi pretepali se niso.

Ste se že kdaj vprašali, zakaj toliko nasilja ob nogometnih igriščih? Verjetno bo že držalo, da tudi zato, ker so prav stadioni prizorišča, kjer je to nekako uzakonjeno, čeprav naj bi bilo uradno prepovedano. A kateri sadež je že najslajši ...?

FAZANERIJ

jača so začeli »naši« družno skandirati: »Mi smo kurac, vi ste pička!« S tem so dali jasno vedeti, kdo je gospodar Fazanerije. Ograja je preprečila fizično »zblizanje« obojih, zato je bilo nadaljevanje v drugem polčasu. Na tribuni seveda. B in f: ACI

Po tekmi so policisti poskrbeli za spremstvo. Ker so Dragonsi znova prišli k sebi, je bil nujen še en poseg. Zapele so gumijevke, solzivec je spet sprožil vsesplošno jokanje. Ne bo odveč spoznanje in nasvet obenem, da so navijači vsaj na tribunah posebne sorte ljudje (bitja). Zato jih lahko obvladaš le, če ne kažeš znamenj popušcanja. Približuje se namreč tekma z Mariborčani, ki so nameravali že na ljubljansko-soboški spopad, da bi obračunali kar z obojimi. Sicer pa ob slabšem nogometu vsaj ni bilo dolgočasno!

KRŠČANSKO ODPUŠČANJE

Spomnim se, bilo je pred leti, sem imel na neposredni telefonski zvezi in v živo po radiu enega tukajšnjih katoliških župnikov. Govorila sva o nekem konkretnem problemu okolja, o lipi pravzaprav, ki je krasila okolje cerkve in kraja, kjer je deloval, pa jo je nekega lepega dne ukazal podreti. In je v najin klepet posegla poslušalka ob pomoči drugega telefona, ki je vzkliznila: »Povejte temu gospodu, naj si raje uredi svoje intimno življenje!« Potem je odložila. Tako nenadoma je bilo to, da je tudi mene šokirala. Skušal sem se sogovorniku opravičiti za presenetljivi izpad, pa je bila njegova reakcija zame še bolj šokantna: »Meni da si upa to reči, ki niti kuharice nimam!« je zavpil. »Na koncu bo že prišla pred Boga in jo bo ustrezno kaznoval!«

Moram reči, da je bilo v mojem dolgoletnem delu pri radiu malo situacij, ko bi mi vzelo sapo in ko nisem vedel, kaj naprej. Župnika sem skušal pomiriti, hkrati pa sem ga spomnil, da je odpuščanje ena od temeljnih krščanskih vrednot. Grožnja z Božjim maščevanjem pa se mi nikakor ni zdela umestna, še zlasti, če prihaja iz ust Božjega služabnika.

O tem župnikovem incidentu sem potem razpravljal tudi s skupino pomurskih predstavnikov katoliške in drugih cerkva in vsi so se strinjali z mano, da njihov kolega tako, kot je reagiral, ne bi smel.

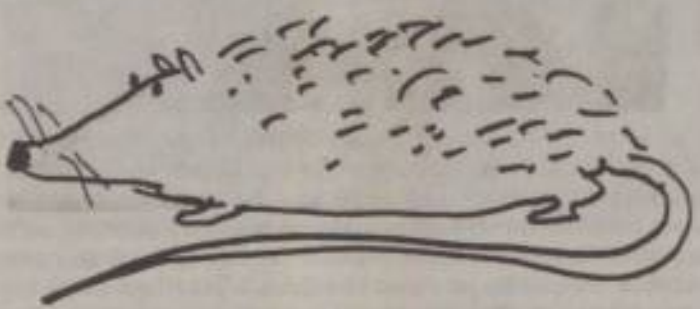
Na zgodbo sem se spomnil že ob prvih javnih nastopih nadškofa Rodeta, ki je kaj kmalu pokazal, da bo nosilec nekega drugega stila dialoga z

KOMPENTAR

javnostjo, civilnimi oblastmi, državo. In ko se je pojavila zgoščenka skupine Strelnikoff, je dr. Franc Rode reagiral natanko tako, kot smo od njega lahko pričakovali. Ko je izvedel za zloglasno naslovnico, se mu je pokazala ne samo slika matere Božje s podgano v naročju, ampak pokvarjena slovenska družba. O argumentu nadobudnih mladcev anonimne skupinice, da so reagirali na njegove napade na člen ustave, ki govori o pravici do svobodne odločitve glede rojstva, nadškof Rode v svojih reakcijah, tudi ko je daroval mašo na Brezjem, ni govoril. Le o čustvih vernikov, njihovi prizadetosti in užaljenosti in spet enkrat o splošnem mračnem razpoloženju, v katero je ob izključevanju katoliške cerkve zabredla slovenska družba. In prvo, na kar so pomislili politični privrženci nadškofa Rodeta, v njihovem imenu predvsem mladi krščanski demokrati in začuda tudi državni tožilec Anton Drobnič, je bila zahteva po prepovedi zgoščenske in kazenskem preganjanju njegovih avtorjev.

Zgodba je tako banalna, da se človeku ustavi pamet. Kot rečeno, je skupina Strelnikoff povsem anonimen celjski ansambel, za katerega so pred kampanjo slišali zgolj glasbeni poznavalci. Naklada sporne zgoščenske je bila minimalna in brez Rodetove reakcije bi šlo vse skupaj mimo tako, da o skupini Strelnikoff ne bi nihče resen nikoli ničesar povedal ali slišal. Zdaj so postali problem in postali so slavni. In zadeva mi začinja smrdeti. Dobivam namreč občutek, da bi si slovenska katoliška cerkev, ki potrebuje agresivnost zaradi nekkih povsem drugih razprav o njihovi pravici do vrnitve cerkvenega premoženja, tak incident morala pravzaprav naročiti, da bi lahko z vsemi kanoni napadla slovensko javnost in njen brezbrži odnos do vsega svetega.

In spet sem se spomnil svojega šoka, ko duhovnik ni zmozel dovolj pameti in moči, da bi odpustil ženski, ki ga je javno obtožila nečistovanja. Očitno ostaja za odpuščanje pod taktirko nadškofa Rodeta v slovenski katoliški cerkvi še manj prostora in možnosti.

MARJAN DORA

PREKMURCI IN PRLEKI TOŽIJO

SODNI PROCESI SO SPROŽENI PROTI PROMETNEMU MINISTRSTVU IN DIREKCIJI ZA CESTE TER NOTRANJEMU IN OBRAMBnemu MINISTRSTVU

NAPAD NA OBLAST

Vrag šalo jemlje, so se pred enim letom pridušali prebivalci Cankarjeve ulice v Murski Soboti, ki jim je slovenska osamosvojitve prinesla le tresljaje, hrup in smrad, ki jih noč in dan, ob petkih in svetkih, povzročajo tovornjaki z vlačilci in cisternami. Odločili so se za skupinski napad na oblast, saj je država očitno gluha za miroljubne proteste, kratkotrajne zapore in podobne mehke oblike državljanske nepokorščine.

KAKO SE BO KONČAL DVOBOJ CANKARJEVCI : MINISTER BERGAUER IN DARS

Že pred letom dni so sezono lova na prometnega ministra mag. Antona Bergauerja odprli soboški Cankarjevci. Na okrajnem sodišču v Murski Soboti se je v prvi rundi znašlo 37 njihovih vlog. Najprej so opozorili, da ni znano, ali ima tožena stranka, torej država, sploh uporabno dovoljenje za uporabo ulice, ki je

z zakonitimi obrestmi 112 tisoč tolarjev. Škorpijona sta se sicer pred tožbo obrnila s svojima zahtevkoma na obrambno ministrstvo, vendar ju v Ljubljani niso uslišali. Na oddelku mariborskega delovnega sodišča v Murski Soboti so konec lanskega leta sklenili, da častnikom ugodijo. Jeziček na tehtnici sta premaknila sklep vlade iz leta 1991 in tolmačenje obrambnega ministrstva iz leta 1995, po katerem oškodovancem pripada 60-odstotno nadomestilo za čas dežurstva in obvezne navzočnosti na delu.

Delodajalec tožečih častnikov se je zoper razsodbo pritožil zaradi bistvenih kršitev določb pravnega postopka, zmotne in nepopolne ugotovitve dejanskega stanja in napačne uporabe materialnega prava. Predvsem se sklicuje na 135. člen zakona o obrambi in zaščiti, ki pravi, da se delavcem v državnih organih, ki opravljajo dela obrambe in zaščite oziroma dela v teritorialni obrambi, lahko poviša osebni dohodek do 20 odstotkov z vrednotenjem posebnih delovnih razmer in odgovornosti. To pa po razlagi državnega pravobranilstva, ki zastopa toženo stranko, naj ne

prevzela vlogo magistralne prometne ceste, po kateri se valijo težki tovornjaki, ki povzročajo čedalje vidnejše poškodbe na stanovanjskih in drugih objektih; odpadajo ometi in keramične ploščice, pojavljajo se razpoke v stenah in podobno.

Nato so pribili, da jim hrup in izpušni plini povzročajo zdravstvene težave, da še vedno ni ne duha ne sluha o pošteni obnovi magistralne ceste, predvsem pa, da so močvirniki požrli obljubo, ki jo je dal Sobočanom med enim od predlanskih pregretih razgovorov nekdanji državni sekretar v prometnem ministrstvu Marjan Dvornik. Če oškodovancem s tožbo zoper državo ne bo uspelo, napovedujejo, da bodo cesto zaprli za ves promet; to naj bi storili kar sami, saj so jih do sedaj politične stranke zaradi lastnih interesov vedno znova pustile na cedilu.

KDO BO KOGA V IGRI ŠKORPIJONA SV : OBRAMBNO MINISTRSTVO?

Odstopljivi obrambni minister Tit Turnšek menda ni imel pojma, da morajo nekateri častniki Slovenske vojske dodatke k plači iztožiti. Morda bodo o tem poročali Titovemu nasledniku Alojzu Krapežu!

Dva častnika Slovenske vojske, eden z levega, drugi z desnega brega Mure, oba pa zaposlena v 76. protiklepem odredu v soboški vojašnici – bolj razpoznaven je po znaku škorpijona – sta že leta 1996 na delovnem sodišču vložila tožbo proti obrambnemu ministrstvu. Eden od njiju navaja, da je delodajalec od septembra 1993 do decembra 1995 častniku premalo izplačal 463 ur obvezne navzočnosti na delu, kar znese skupaj

bi bil avtomatizem, ampak se lahko odstotek giblje od nič do 20. Na koncu pritožbe so dodali, da ima eden od tožnikov že od nastopa dela v obrambnem ministrstvu prvega septembra 1993 ves čas dodatek v plači zaradi posebnih delovnih razmer in odgovornosti v višini 20 odstotkov. Zato se jim zdi njegov tožbeni zahtevek neutemeljen in predlagajo, da se v celoti zavrne ter da se ponovi sojenje v Murski Soboti.

PREKMURCI IN PRLEKI TOŽIJO DRŽAVO

Kdo bo vse to plačal?

Sodni izvedenci gradbene stroke so ugotovili, da se razne poškodbe pojavljajo tudi na več kot 80 metrov oddaljenih stanovanjskih hišah. Zahtevki prizadetih prebivalcev za materialno odškodnino se vrtijo tudi okrog milijona tolarjev brez upoštevanja zamudnih obresti. Prav tako tožijo državo zaradi čezmernega zastrupljanja z izpušnimi plini in težkimi kovinami; ne morejo pošteno prezračevati stanovanj, posedati na dvoriščih pred hišami ter uživati sadja in zelenjave, ki ju pridelajo ob hišah. Te naj bi tudi izgubile tržno vrednost.

DRŽAVO

KAKŠEN BO IZID PRAVDE
POLICISTI: MINISTRA BANDELJ
IN GASPARI?

Med tistimi Prekmurci in Prleki, ki so primorani tožiti državo, so tudi policisti. Zvedeli smo, da je v državi vloženi kar okrog 1100 zahtevkov policistov, ki terjajo plačilo razlike med dnevnicami in terenskimi dodatki za obdobje 1991-1994, ko so bili začasno napoteni na mejne prehode s Hrvaško.

Posamezni zahtevki oškodovanih policistov - iz Prekmurja in Prlekije jih je nekaj deset - se gibljejo med 150 in 200 tisoč tolarji na mesec. Premešeni so bili za različna časovna obdobja, največkrat pa so bile odločbe izdane za mesec dni oziroma so jih po potrebi podaljševali. Zgodba se je začela razpletati pred slabimi tremi leti, ko je eden od policistov, ki so jim bili med nastajanjem južne meje usojeni sendviči, na delovnem in socialnem sodišču v Ljubljani uspel s tožbo. Sodišče je razsodilo, da mu mora delodajalec, notranje ministrstvo, plačati 135 tisoč tolarjev, kar je plačilo razlike med dnevnicami in že prejetimi terenskimi dodatki, ki je zmanjšana za stroške regresa za prehrano za čas, ko je bil začasno napoten na delo na policijski postaji ob meji s Hrvaško. Temu je sledil val pritožb preostalih kolegov.

Kakor ugotovljata direktor Uprave za organizacijo in kadre ter državni podsekretar v notranjem ministrstvu mag. Vinko Gorenak ter višji svetovalec, dipl. pravnik Martin Povše, gre za zelo različne situacije. Kavelj pa naj bi tičal v pomanjkanju denarja. Če bi v letu 1995 Bandljevo notranje ministrstvo v sodelovanju z Gasparijevim finančnim ministrstvom zagotovilo dovolj proračunskih sredstev, bi menda lahko izplačali vse zunajsodne poravnave in ne bi bilo razlogov za tožbe policistov. »Kljub našim številnim zahtevkom, prošnjam in opozorilom, da zneski zaradi zakonitih zamudnih obresti iz dneva dan rastejo, se finančno ministrstvo na to ni odzvalo vse do konca leta 1997. Zato smo sklenili zunajsodne poravnave z vsemi delavci, za katere smo ugotovili, da so do zahtevka upravičeni, v okviru razpoložljivih sredstev.

Torej nikakor ne gre za to, da bi notranje ministrstvo zavračevalo ali se pustilo tožiti in se tožarilo,« razlaga mag. Gorenak. »Seveda pa so delavci iz previdnosti in zlasti po pozivu policijskega sindikata svoje terjatve do delodajalca zavarovali in najprej vložili zahtevek, pozneje pa tudi tožbo. Pomembno je, da je zastaralni rok pet let, in če bi kdo vložil zahtevek po petih letih, pravno ne bi bil upravičen do izplačila omenjene razlike. Po letu 1995 smo sklenili 385 zunajsodnih poravnav in izplačali upravičeno zahtevane zneske.« O izidih sodnih procesov, ki so jih proti državi sprožili Prekmurci in Prleki, bomo seveda poročali tudi v Peni.

Penep

ŽENSKI GREJI
OSTANEJO
V PROSENIH
KLOBASAH

Prvi zimski dnevi so že v davnih časih naznanjali med drugim tudi skorajšnji praznik kolin. Nekoč so tudi pri Zrinskih klali pred božičem, zadnja leta pa so vse drugo ohranili po starem, le čas kolin so prilagodili šolskim počitnicam. Šunka bo bolj pozno, bo pa zato dalj časa kaj za odrezati. Družinska tradicija je, da v zadnjo šunko zarežejo 4. oktobra, na ferencovo. Za veliko noč pa bo že tudi zrela za vuzensko pojedino.

Njihov družinski praznik je bil predzadnjo soboto v februarju. Zaklali so dva prašiča. Šunke in rebrca so medtem že povojena, nekaj svežega mesa so dan po

Čreva, tudi debela, skrbno očistijo in tetici Milika Veren in Aranka Lovenjak sta pravi specialistki za to delo. Milika je vsakič preverila, ali ne pušča. Potem so iz njih naredili še in še krvavice: 160 parov ajdovih, 45 parov črnih ajdovih, 31 debelih prosenih, 105 parov prosenih in 74 povitih v pocilico, vsega skupaj 415 parov oziroma kosov. Mladi gospodar Stanko je bil s količino zadovoljen, za kakovost pa sta odgovornost prevzela starejši gospodar Franc in sin Milan, ki mu je letos oče prvič prepustil pripravo mase za prosene krvavice, vendar

strogo po njegovem receptu: 6 kilogramov kaše, ki se ne sme razkuhati, 20 kilogramov drobno narezanega surovega mesa, česen, poper, sol, pimet in muškati orešček po okusu ter za sočnost po potrebi voda, v kateri se je kuhala glava. Milanu je tekel pot po čelu, ko je mesil, nam pa so rume no zapečene prosene klobase posebej teknile. In če je res, da ženski greji ostanejo v prosenih klobasah, sta delo sploh optimalno opravila.

Šandorja /na fotografiji/ in Lajoša so zaklali, kolega Herman pa je zaenkrat še ostal v hlevu. Dejanje je storil mesar Štefan Sočič, mlajši gospodar Stanko pa je bil, kljub žalostnemu izrazu v očeh, ponosen na rezultate svojega dela: »fanta« sta bila ravno prav rejena in krmljena z domačo hrano.

Družinski praznik

»Vse je tako, kot nas je naučila pokojna mama. Za pomoč zaprosimo lücke, da domači manj delamo,« se pošali gospodinja Zlatka, sicer odgovorna za to, da je vse ob svojem času prav narejeno in dobro, da se ti že ob pogledu pcedijo sline.

Tretja generacija družine Zrinski - Glavač sta starejši Simon, študent gradbeništva, in mlajši Zlatko, gimnazijec. Ob vsaki priliki znata poprijeti za delo, o čemer smo se prepričali sami in kar nam je dodatno potrdil dedek Franc: »Tako smo se skupaj dogovorili po smrti moje žene. Če sta hotela v šole, je bilo potrebno nadomestiti dvoje izjemno delovnih rok in moje besede so padle na plodna tla. Ponosen sem nanju.«

Snaha Greta /pri oknu/ je vsako leto glavna pri retasih. Letos je zamesila testo, ki bi se vleklo do Beltinec, ampak z Blanko jima je bila dovolj velika kuhinjska miza. Napolnili sta vse pekače in bili so slastni: kisilakovi, jabolčni in repni.

primerno začinite. Opozorilo - solite čisto na koncu, sicer bodo jetrca kot podplati

Na večer se je za bogato obloženo mizo zbralo blizu trideset sorodnikov in prijateljev. Dobro smo jedli in se zabavali. Za pravo razpoloženje se vsako leto potrudijo Boris Lovenjak iz Bodonec, preoblečen v ciganjico, ki kakšen dan po kolinah tudi zares pride po svoj del. Anuško iz Doline je počakal tudi letos. S kolin mora vsak kaj dobiti za domov. Tudi Irma in Jure sva dobila. Hvala!

Bili ste največji kmetje v deželi, ste zdaj največji trgovci?

Nismo. Smo pa največji delavci, saj moramo ogromno delati, če želimo opravičiti investicije v zadnjih sedmih letih. Gotovo smo eni največjih po naložbah.

Imaš raje konje ali ženske?

Oboje imam zelo rad, vseeno pa je prva družina. Takoj ob njej so konji, nasploh pa bi rekel, da imam podnevi raje konje kot ženske, slednje pa imam raje, ko se malo zmrachi.

Po Soboti se govori o pravem boomu, ki si ga napravil z novo trgovino, si ga pričakoval?

Govorijo marsikaj, resnica pa je, da je Prekmurje tak trgovski center potrebovalo, kar se kaže po obisku v prvih tednih. Ko smo kupovali te nepremičnine (proizvodna dvorana nekdanje Panonije, op. p.), bi to lahko napravil kdorkoli, pa nihče ni bil dovolj pogumen. Zdaj pa širijo govore, češ da sploh nismo cenejši, ker je na računu davek, ki ga je tudi potrebno plačati. A to ne drži.

Zakaj si toliko cenejši od konkurence?

Ne vem, ali sem res toliko, kot se govori. Bistveno pa je, da je konkurenca začela spuščati cene. Že zato si MS-center zasluži obisk, Prekmurci zdaj kupujejo ceneje, kot so zadnjih trideset let.

Začel si poceni, po nekaj mesecih pa boš enako drag ...

Ne, ker imam izkušnjo s trgovino v Ljutomeru, tam smo še vedno cenejši od konkurence. Tudi v Soboti v dveh, treh mesecih ne bomo dražji. Lahko se zgodi kvečjemu nasprotno: če bo konkurenca cene znižala, jih bomo še mi!

MARKO SLAVIČ

Torej je še rezerva?

Ne gre za rezervo, pač pa je boj za obstanek krut. Vsi ne bomo tržili tako dobro kot zdaj, saj z odprtjem MS-centra prebivalstva tukaj ni več pa tudi bogatejši niso. Nekomu torej odžiramo kruh, ampak, kot rečeno, so imeli mnogi možnost nakupa teh prostorov pred nami.

Ko si že pri trženju - mnogi govorijo o 8, 10, 12 milijonih dnevno. Koliko zares prinese ena sobota?

Da, tu nekje.

Menda si zelo krut do delavcev, vlada železna disciplina?

Če sem krut, naj povedo naši ljudje. Zadnjič sem dobil kompliment, saj so zaposleni v špeceriji

PRLEK, KI JE ODPRL PREKMURSKO DENARNICE

rekli, da še niso imeli takega direktorja, da bi se z njimi pošalil in podebatiral tako sproščeno, kot znam jaz. A govori se marsikaj, celo to, da je Slavič po nesreči malo zmešan in da ljudi brca v rit. Pa še tega ne vedo natančno, ali se je ponesrečil oče ali jaz (Marko je imel pred skoraj štirimi leti na Poljskem hudo prometno nesrečo, ki jo je po lastnih besedah preživel zgolj zavoljo svoje dobre kondicije, op.p.).

Koliko si jih doslej odpustil?

Nič. Trije pa so se odpustili sami, saj so rekli, da takega tempa ne zdržijo. V MS-centru je zdaj 75 zaposlenih.

Kroži tudi zgodba, da računalnik ni mogel odčitati cene nekega artikla. Menda si prišel k blagajni in rekel: »Če cena ni odčitana, to ni naše blago in ga bomo kupcu dali zastonj!« Je to res?

Čisto vse ne, bistvo pa. Če blagajna ne dela, to ni krivda stranke, pač pa naša. Kupca ne moremo zadrževati pol ure in zato ne sme biti 20 metrov vrste. In sem res stopil k blagajni in rekel, naj to »šenkajo«, ne pa, da to ni naše blago.

Trgovina je velika, si razmišljal, da bi v njej prodajal konje?

Na zadnji strani Vestnika sem bral, da bodo tu konjske dirke, če trgovina ne bo šla. Sam pa sem bolj za to, da Sobota dobi pokrito jahalnico. Mladina, ki se nima kam dati, bi tako preskakovala ovire in koristno zapravljala čas.

Si se res zadolžil za 8 milijonov mark?

»Fajn« bi bilo, če bi se - za te marke bi lahko šel na dopust, pa še kakšnega konja bi si kupil. Nekaj čez 8 milijonov mark je vredna celotna naložba.

MARKO SLAVIČ

Kdaj se bo poplačala?

Računam, da v sedmih do osmih letih.

Očitno se Slaviči ne bojite poslovnega tveganja?

Brez tveganja sploh ne veš, česa si sposoben. Naša družina je bila vedno taka - nikjer na svetu na primer na 13 hektarjih ne bi imeli 130 glav goveje živine in 10 konjev. Mi pa smo se znašli in smo jo imeli. In podobno je zdaj.

So Prekmurci kaj nevoščljivi, ker je v Soboti »vdrl« Prlek?

Da, najde se kakšen, ki misli, »kaj pa toti Prlek lejče po Soboti«. Ampak ta center je prekmurški, in če bi ga zdaj želel odpeljati na primer v Bosno, da bi tam bolje služil, tega ne bi mogel. To bo ostalo prekmurško. Z veliko večino Prekmurcev, tudi tistih na pomembnih mestih, imam korektne odnose. Sam sem hodil na srednjo kmetijsko šolo v Prekmurje, Murski val me je razglašal za enega najbolj popularnih Pomurcev, večkrat sem bil naj... športnik regije.

Prlekija oziroma Lotmerk pa se vendarle nekako osamosvaja ...

To me ne moti. A težko me bodo prepričali, da je boljše bolnica na Ptuj kot v Soboti. Pa tudi v Ormožu gradijo gimnazijo in je vprašanje, kaj bo z ljutomersko. Mislím, da je imel Ljutomer pred leti priljubljenost, pa so takrat zaspali, zdaj je prepozno, Ljutomeru ne bo nihče nič podaril, nobena občina. Tudi naša družina ni ničesar dobila, vse smo si sami priborili. »Fejst« delamo in »fejst« priganjamo delavce, lepše je, če vsi »bežimo«, ne samo jaz!

Pripravljen si organizirati »zblízanje« konja in kobile pred trgovino - tako idejo bi ti na

MARKO SLAVIČ

primer v ZDA gotovo takoj ukradli ...

Da, to sem rekel na pol v šali, ampak če bi slabo poslovali, bi na primer za ves velikonočni teden najeli Nove fosile, trikrat tedensko pa bi bil konjski seks. Ljudje bi gotovo prišli, ker pripust žrebca h kobili ogromno ljudi ni videlo. Res pa je, da bomo počasi tudi konje morali uporabljati v marketinškem smislu, sicer bodo samo strošek.

Kje zasebno kupuješ živila?

Jaz? V Ljutomeru ... ne, ne kupujem, ker moram odnesti in pojesti iz trgovine tisto, čemur se iztečejo roki ...

Misliš, da si že na konju?

Takole bi rekel: nisem na konju, sem pod njim, ampak na mene ni stopil!

B. BOJAN PEČEK, f. JURE ZAUNEKER, arhiv

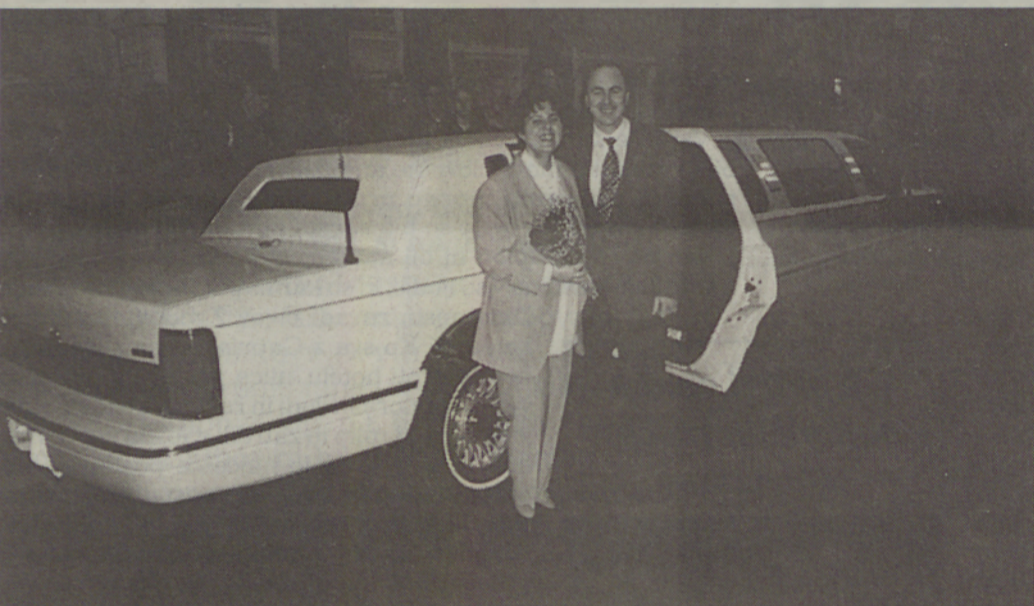
Ali se tudi Prekmurca lahko poročita v Ameriki?

Of course! Seveda! Kot bi trenil in na veliko presenečenje njenih sorodnikov sta to storila Zlatko Kostric, računalniški inženir, in Suzana Bogar iz Petišovec, sicer poslovodkinja v knjigarni.

Suzana in Zlatko sta se med zimskimi šolskimi počitnicami pridružila na devetdnevem potepanju po ZDA mladim košarkarjem soboškega Creativa. Najprej sta razmišljala, da potovanje v družbi mladih športnikov uvrstita na seznam

Suzana je pohitela z jemanjem prstana s ponujenega pladnja, da ga takoj natakne na prst dragega Zlatka. Seveda s prstanom ni hitela v bojazni, da bi si Zlatko premislil, pač pa je za naglico kriva sreča – pa ne na vrvi.

Neskončno dolg bel lincoln je bil prvo prevozno sredstvo, s katerim sta se Zlatko in Suzana po poroki zapeljala po milijonskem New Yorku. Vožnjo z njim sta privoščila tudi vsem petdesetim svatom.

Prekmurci v Bethlehemu so mlademu paru pripravili pravo prekmursko gostovanje. Spekli so jima tudi torto, pri kateri jima asistirata alfa in omega bethlehemskih Prekmurcev – Mariška Peček in Frank Podlessek.

Sodelavci so Zlatkov avto, ki ga je čakal v Murski Soboti, okrasili, notranjost napolnili z napihjenimi baloni, prtljažnik pa z zmetim stiroporjem. Seveda zato, da bi si tudi na tak način zapomnil dan, ko se je poročil.

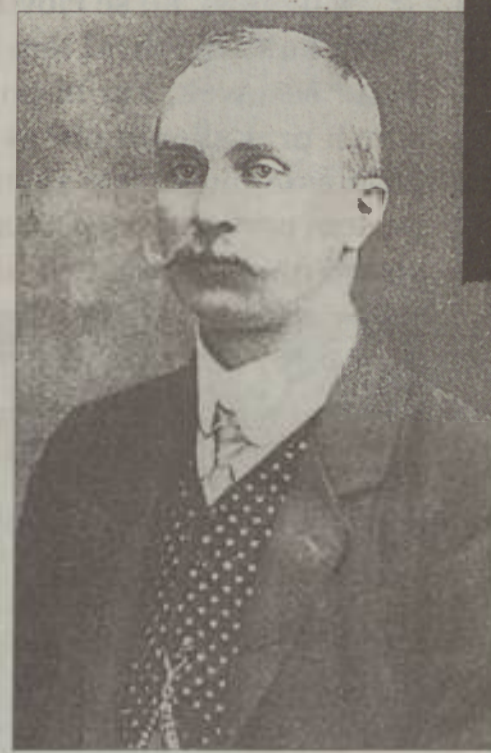

predporočnih potovanj in dokončnega »navajanja« na skupno življenje. Na koncu sta se odločila za skrajšanje predporočnega obreda in potepanje po ZDA spremenila v predporočno in poporočno potovanje, vmes pa je bila še svatba ali čisto natančno – kar dve. Ena v New Yorku in druga med prekmurskimi izseljenci v Bethlehemu v državi Pensilvanija. Vse skupaj se je zgodilo v nedeljo, 22. februarja. Izpred hotela Pennsylvania sredi Manhattan se je vseh petdeset Prekmurcev z rumenimi newyorškimi taksiji odpeljalo do pred kratkim obnovljene slovenske katoliške cerkve svetega Cirila. Točno ob napovedani uri, ob petih popoldne, nas je pričakal pater Martin Krizolog. Po kratkem klepetu o obnovi cerkve in Slovencih v New Yorku (po patrovih besedah živi v milijonskem vel mestu in njegovi okolici živi okoli tisoč Slovencev, številni med njimi pa zahajajo v sloven-

sko cerkev) se je začel poročni obred. To je bila prva poroka slovenskega para v obnovljeni slovenski cerkvi v New Yorku. Skratka, Suzanina in Zlatkova poroka je bila tudi za samo cerkev in patra Krizologa zgodovinski dogodek. Pater Martin ni pretiraval s predolgim nagovorom. Mladoporočencema je položil na dušo besede, ki se ob takšnih svečanih trenutkih pač spodobijo. Priči mladega para, Melita in Marjan Kočila, sta si prav tako oddahnili. Ker sta bila Suzana in Zlatko prvi par, ki sta ga pomagala »vpeljati« v skupno življenje, sta imela tudi nekaj treme. Vendar pa se je vse skupaj srečno končalo. Kot se za poroko spodobi, je sledilo fotografiranje. Za veselo razpoloženje sta dodatno poskrbela sama mladoporočenca. Pred cerkev je pripeljal neskončno dolg bel lincoln. Z njim sta se mladoporočenca kot prva odpeljala v znani New Orleans club na slovesno večerjo. Lincoln z livriranim šoferjem se je še štrikrat vrnil pred cerkev in v restavracijo, v kateri se je igral odlični jazz, odpeljal vseh petdeset prekmurskih svatov.

Suzana in Zlatko sta imela drugi del poroke, točneje svatbo, med prekmurskimi izseljenci in njihovimi potomci v Bethlehemu. Tj so ju obdarili, nakuhal in napekli pa so toliko dobrot kot na pravem prekmurskem gostovanju.

Melita Kočila

Dr. Ožbolt Ilaunig je pri nas znan predvsem po zgodovinski povesti Črni križ pri Hrastovcu.

Znani Lenarčan (po rodu s Koroške), sodni starešina Ožbolt Ilaunig, je v svojih spominih zapisal, »da je bila sreča, da tu ni prišlo do plebiscita – Slovenske gorice bile bi izgubljene kakor divni Korotan«

80 let po neuspeli

nemško šolo, uprizorili »lov na otroke«, dobili predvsem viničarske iz daljnih far, jih pomešali med dunajske najdenčke ter šolo odprli in šolarji so se med seboj sovražili ... In sredi te godlje se je kazala »cincavost« našega naroda.

V tistih letih je prišel za zdravnika k bližnji Sv. Trojici Lojz Kraigher. Tam je začel pisati roman Kontrolor Škrobar in prav Ilaunig mu je bil kot pomemben lik za njegov roman Kontrolor Škrobar, ki ga je začel pisati s precejšnjo pomočjo Ivana Cankarja. Ilaunig je bil veseljaški družabnik, podoben še drugim tamkajšnjim uradnikom, ki so bili notranje zapleteni, protislovno zlomljivih značajev, ki so znali živeti z dvema obrazoma. Šlo je za zvesto avstrijsko uradništvo.

Lenart je štel leta 1910 637 prebivalcev, po ljudskem štetju 302 Slovencev in 323 »Nemcev«, okolica se je deklarirala za popolnoma slovensko (17.038 Slovencev in

Peserlova hiša pri Lenartu je bila nekdanj last Ožbolta Ilauniga. Pred tremi leti so na njej odkrili spominsko znamenje.

Dogodki pri Lenartu ob »ujedinjenju« oziroma ustanovitvi nove države SHS

Ožbolt Ilaunig je bil rojen 26. julija 1876 na Rebrci pri Podkrajju na Koroškem. Študiral je pravo in je prišel k Lenartu za sodnega starešino leta 1908. Po njegovem pisanju je bil takrat Lenart »nemški trg«, gostilničarji, trgovci in obrtniki so bili namreč »Nemci«, to je Slovenci – nemškutarji (»bržkone zaradi tega, ker so v trgu in ker je že tako običajno«). Sodni in davčni uradniki so bili prav tako nemškutarji, župnik pa zaveden Slovenec. Učiteljstvo je bilo Slovensko. Ker so bili izobraženci in denarna moč pretežno slovenski, je »nemško lice trga (bilo) videti le na zunaj«. Leta 1909 so Nemci sezidali

516 »Nemcev«. Za »Nemce« so v glavnem šteli nemškutarje. Čas je tekkel, prišlo je do prve svetovne vojne in do razsula po njej.

Ko sta bila na obzorju razpad avstro-ogrske monarhije in oblikovanje nove države južnih Slovanov, so pred 80. leti začeli zapuščati Lenart vodilni uradniki nemškega rodu in nemškutarji. Odpeljal se je davčni kontrolor Maks Sollag, načelnik orožniške postaje Franc Jurše in Ludvik Ryzienky, poljskega porekla in sin zdravnika od Sv. Trojice, ki je zagrizeno delal za Nemce.

Trinajstega novembra leta 1918 se je vrnil k Lenartu dr. Milan Gorišek in tam prevzel vodenje Narodnega sveta. Sedemnajstega novembra 1918 je predal nemški

Tuji priimki med prekmurskimi Slovenci

Leta 1987 je pri Pomurski založbi izšla knjiga Juša Makovca Korenine, ki obravnava priimke ali družinska imena Prlekov na Murskem polju. Makovec v svoji raziskavi in razpravi kajpak ni mogel mimo prleških priimkov tujega izvora.

Ob Makovčevi knjigi sem se večkrat spraševal, kako zanimiv bi bil seznam rodbinskih imen pri prekmurskih Slovencih, ali je tudi med njimi kaj ta-

kih, ki so tujega izvora. Vse bogastvo, pestrost, različnost priimkov najlaže srečuješ, spoznavaš na sprehodih po pokopališčih. Res je, da so pred sto in več leti večino Prekmurcev, posebno revnejših, kmečkih proletarcev pokopavali pod lesenimi križi, na katerih navadno ni bilo izpisanih njihovih imen in priimkov. No, njihovi priimki so se ohranjali pri njihovih potomcih, le spreminjali so se in taki, v več črkovno-glasovnih variantah, so v novjšem času vklesani v številne kamnite nagrobnike: Picki - Pücki - Pucki, Šimen - Šömen - Semen, Turnar - Törnär - Ternar ... Na svojih sprehodih po pokopališčih na prekmurskem

PICKI
PÜCKI
PUCKI

Je Ilaunig slutil
»jugo polomijo«?

bratski igri

župan Henrik Sollag posle regentu Radoslavu Kopiču, lenarškemu nadučitelju.

Dvajsetega novembra istega leta je na zvoniku lenarške cerkve zaplapolala slovenska zastava in oznanila, da je trg Sv. Lenart v slovenskih rokah. Nenavadna je bila gesta Ožbolta Ilauniga, ki je v tistem času obesil na svoji hiši avstro-ogrsko zastavo. Je mar slutil »jugo polomijo«?

Štirinajstega decembra je bila pri Lenartu velika slovesnost v počastitev »ujedinjenja« in nove države SHS. Naslednjega dne je bila slovesnost v lenarški cerkvi, na kateri je imel slavnostno pridigo kaplan od Sv. Ruperta (Voličina) Franc Pavlič, ki je zbrano množico prvič pozdravil namesto z »dragi kristjani« z »dragi Jugoslovani«.

Navdušenje nad ustanovitvijo nove države Kraljevine Srbov, Hrvatov in Slovencev je v Slovenskih goricah hitro splahnelo. Tudi ob preobratu navdušenje ni bilo povsod enako, marsikje je bilo čutilo veliko apatičnost. In tako je Ilaunig celo zapisal v svojih spominih, »da je bila sreča, da tu ni prišlo do plebiscita - Slovenske gorice bile bi izgubljene kakor divni Korotan ...«

Kot je zapisal v Zborniku občine Lenart Marjan Toš, so ljudje kmalu ugotovili, da vlada v novi državi strog centralizem pa tudi agrarna reforma ni bila v celoti uresničena, saj so imeli Nemci še naprej v lasti veliko zemlje, tudi vinogradov, ki so jih obdelovali s pomočjo viničarjev. Teh je bilo veliko, njihovo življenje pa zelo skromno.

Ilaunig je bil poročen z bogato trgovčevno hčerko Julijo Spitzo. Umrli je pri Lenartu leta 1945. Osmega februarja, ob 50-letnici njegove smrti, so odkrili na Pesrlovi hiši, ki je bila včasih Ilaunigova, spominsko znamenje. Ilaunig je bil dokaj znan predvsem kot pisatelj. Napisal je zgodovinske povesti: Slednji vitez Reberčan (1927), Črni križ pri Hrastovcu (1928), Kapelški punt (1928), Tatenbah (1930). V rokopisu pa je ostala avtobiografija Moje življenje. Franček Štefanec

Spominska plošča na nekdanji Ilaunigovi hiši, foto: Jure Zaunsker

V TEJ HIŠI
JE OD 1908. DO 1945.
LETA ŽIVEL
SODNI STAREŠINA IN PISATELJ
DR. OŽBOLT ILAUNIG
ODKRITO OB 50-LETNICI
NJEGOVE SMRTI.
8.2.1995 MESTO LENART

Dolinskem ali Markovskem sem opazil, da se zadnji priimek najčešče in izključno pojavlja le na pokopališčih v Turnišču, Veliki Polani in Črenšovcih. Priimek Turner je nedvomno tujega izvora in so ga ljudje, najčešče pa oblasti, črkovno-glasovno spreminjali: madžarska oblast v Törnar, slovenska v Torner in Ternar. Od kod ta priimek in zakaj samo v trikotniku teh treh krajev? Pred leti mi je neki ljubiteljski raziskovalec tega pojava povedal, da naj bi cesarica Marija Terezija poslala v Turnišče šestnajst čevljarjev, med katerimi je bilo več Turnerjev, ki so imeli poleg tega, da v kraju utrdijo šujstrsko obrt, tudi nalogo, da njegove slovenske prebivalce ponemčijo. Pa se je zgodilo nasprotno: nemški šujstri so se v Turnišču poslovenili.

Ali je zgodba resnična? Dejstvo je, da v Turnišču hranijo listino, s katero je cesarica Marija Terezija potrdila posebne pravice tamkajšnjega čevljarkega ceha. Nemara bi pojav lahko raziskali marljivi šolarji turniške osnovne šole, ki so pred leti že raziskovali preteklost, posebno čevljarstvo, svojega kraja in sedaj skrbijo za čevljarški muzej v Turnišču.

Marko Murec

Žaligova

manca

Drevo življenja

Ana Žalig, za bližnje in daljnje znana kot Žaligova manca, ni večša peresa, zato rodbinsko izročilo posreduje v klenu prekmurski besedi, vredni Kranjčevega zapisa.

»Najse ve, da je tako. Ne lažem. Vedno smo bili bogaboječi, našega roda pa se ne sramujemo,« je začela svojo pripoved Ana Žalig, po dekliško Hozijan, rojena v Brezovici, ki se je daljnega devetintridesetega leta priženila na liplanski Žaligov grunt, kjer sta mati Bara in sin Vanč gospodarila po postavi in šegi. Ivana, moža in očeta, ni bilo več.

Na kuhinjski mizi so razporejene stare orumelenele fotografije, prej skrbno spravljene v skatlo, v kateri so pred davnimi leti Žaligova manca prinesli batapunčuke. Zdaj že peti po vrsti iz roda, ki se po malem širi, spoznava družinske skrivnosti. Spomini postanejo z leti lepi, romantični, po manci vredni, da nikoli ne potonejo v sivino pozabe. Žalikovi, kakor so prvi zapisani v poročne knjige turniške župnije, vsaj po moški veji, bi težko sestavili svojo družinsko deblo, čeprav ima vsak rod zgodovino, dolgo, kot je človeštvo.

»Moj tast, Žalikov Ivan, je bil fotiv. Nikoli mi nihče ni povedal, kdo so bili njegovi starši, morda ga je kakšaslužička dekla gor stepla,« pravijo manca.

Takšnega pa ni čakalo kaj dobrega v življenju. Žalikovemu Ivanu, vsaj na začetku je tako kazalo, pa se je sreča le nasmehnila. Zverova Bara, sama tudi fotiv kakor njena mati kajzarica Kata, se je zaljubila v postavnega Žalika in kot toliko Prekmurcev v rajni Avstro-Ogrski sta enajstega leta krenila v Ameriko.

»Za očov rod ne vemo, za mater Baro je babica pravila, da je otrok ljubezni in prekletstva. Gomilički Gyuranov so hodili h Kati in se zakunuli, da naj jih zemlja pokople, če je ne bi ženili. Prekletstvo, ki ga je priklical nase, se je uresničilo: v Lendavskih goricah ga je zemlja do smrti zasula.

Tako sta dva fotiva - Ivan in Bara -, takrat že vezana v zakonu, krenila v svet.«

Amerika, v začetku tudi za Žalikova obljubljena zemlja, kjer se je narodil sin Vanč, se je kmalu izkazala za mačeho. Ivan je zbolel.

»Oča so v Bridgeportu, to je ameriški varas, zbeležali na pluća in mati ni zmogla dela za dva. Ubogala sta nasvet tamkajšnjega zdravnika in se dvaindvajsetega leta odpravila domov. Od Zverice so odkupili grunt s cimpračov vred, mati Kata pa je vzela v oskrbo starega Pucka, ki je imel 29 arov gosposke zemle.

Nič kaj vnebovpijočega, bi lahko dejali, saj je podobno usodo doživelo na

Slika iz daljnega Bridgeporta, kamor sta odšla Žalikov Ivan in Zverova Bara kot mož in žena po srečo in bogastvo, ki ga pa nista našla, le tam rojeni Vanč jima je bil v veselje in oporo, predvsem materi, ki ga je dve leti celo preživela.

»Žalikovega Ivana bridka smrt,« pravi manca, ko si ogleduje sliko človeka, ki ga ni poznala, pa vedno spoštovala in žalovala za njim.

tisoče Prekmurcev. Vendar so Žalikovemu Ivanu vile rojenice in žalik žene izmenično določale usodo. Tiste, ki so mu bile v sorodu po imenu, so na merico še z vrha naložile. Tako je za vsakim majhnim dobrom prišlo veliko zla.

»Oča so šefkali. Na sejmu so kupovali krave, jih malo skrmili in dalje prepodajali, da so kaj zaslužili, kajti ameriški dolarji so že zdavnaj pošli. Tako se je 1932. leta z

Najstarejša in najmlajši v Žaligovem rodu: manca, ki pripoveduje, in zvedavi petletni Leon.

odranjskim Huzjanom in liplanskim Balažekovim Dražom na katalinje odpravil v Čakovce. Gostilni pred Čakovcem so pravili Baračka oštarija, kjer so se prekmurski sejmariji radi ustavili in kaj malega popili. Tu so na-

vami nekdo z bajonetom našemu oči prerezal vrat in ga zavlekel med kup gnoja. Na sodniji so Balažeku hoteli dokazati, da je on storilec, češ da je hodil k naši tašči. Draž pa je vprašal sodnika, kje pa je bil drugi žandar, da je samo eden hodil v patrolji po sejmu, čeprav sta vedno dva. Sodnika je voda oblivavala pa niti rejči so nej spraviu s sebe. Balažeku in Hozjanu niso sodili pa tudi žandarju, ki je zaklal našega oča, se ni nič zgodilo.

Tako je Žalikov Ivan iz Lipe sklenil svoj žitek med njivami pri Čakovcu in na vaškem pokopališču pri Sveti Jeleni ni več niti njegove gomile. Žena Bara in nedoleten sin Vanč nista premogla peneze za fiškališe, da bi si vdova in sirota pripravdali zadoščenje. Le manca Ana čuva skupaj z drugimi družinskimi relikvijami drobno sliko mrtvega tasta, ker tako velevalo stara postava, poštenje in neizrečena obljuba tašči Bari, po dekliško Zverovi, ki je devedeset let živela in z Žalikovim Ivanom osnovala Žalikov rod, danes pisan z g, ki že s peto generacijo ohranja zgodbo dinastije. Vanču, Anine-mu možu, rojenemu v daljni Ameriki, so se žalik žene na daleč ognile, zrasel je v najlepšega fanta v turniški fari in sojenice so ga obdarile z mnogimi dari:

»Moj Vanč je znal vse. Risal kepe, cementane križe napravil, ki še danes stojijo v Lendavskih goricah in na liplanskem cintori, bogece je rezlau, jih prodajal na sejmi in bil trideset let vaški zvonar ...

Hej, postojmo, Žaligova manca! Vemo, da radi pripovedujete, a to je že druga zgodba ...

ELLA PIVAR

KJER SO

Od konca decembra lani do konca januarja letos sem obiskal Indijo, natančneje državo Rajasthan na severozahodu Indije. Po pristanku v Delhiju sem se z avtobusom odpravil do Jaipurja, glavnega mesta Rajasthana, ki ima približno 1,5 milijona prebivalcev. Celotna država Rajasthan je velika kot približno 17 Slovenij in ima 44 milijonov prebivalcev. Večina prebivalstva govori jezik hindi in njegova narečja, mi pa smo se sporazumevali v angleščini, ki jo kar dobro govori večina uradnikov, prodajalcev, taksistov in drugih, s katerimi smo imeli opravka, pa čeprav je stopnja pismenosti v Rajasthanu le 38-odstotna.

Že ko pride človek z letališča, ga zadene prvi "udarni val" Indije, in sicer hrup, avtomobilsko trobljenje in gneča, ne glede na to, da je polnoč. Na splošno je na indijskih cestah prava gneča vseh mogočih vozil in nevozil, od tovornjakov, avtobusov, avtomobilov, mopedov,

Takoj ko se avtobus ustavi v kakšnem naselju, se ob oknih pojavijo prodajalci začimb, zelenjave in čapatijev (kruh brez kvasa v obliki palačink).

Vrvež in gneča sta značilnosti vsakega malo večjega mesta, vseeno pa ljudje niso živčni in se jim nikamor ne mudi.

vesp do rikš in navsezadnje tudi krav. Da, krave so v Indiji svete živali in se jim še kar dobro godi. Ker nimajo nobenega strahu pred ljudmi (ljudje jih ne koljejo), se jih večina popolnoma svobodno spreha po ulicah velemest. Tudi če se kakšna znajde na štiripasovnici, je ne moti promet, voznik ji le potrobi in se ji vljudno izogne, če se ta ne premakne. Vozniki do ljudi niso tako strpni kot do krav. Če ne odskoči pravočasno s ceste, si pien kakšnega tovornjaka, ob večji sreči pa le rikše. Vozijo zares kot kamikaze. Prehitevajo večinoma "v škarje" in pri tem trobijo kot zmešani. Pozneje sem opazil, da trobljenje ni preveč prepovedano, je celo zaželeno, saj imajo vsi avtobusi in tovornjaki na zadnji strani napise »Blow horn« ali »Horn please«, to pomeni: Potrobi, prosim!

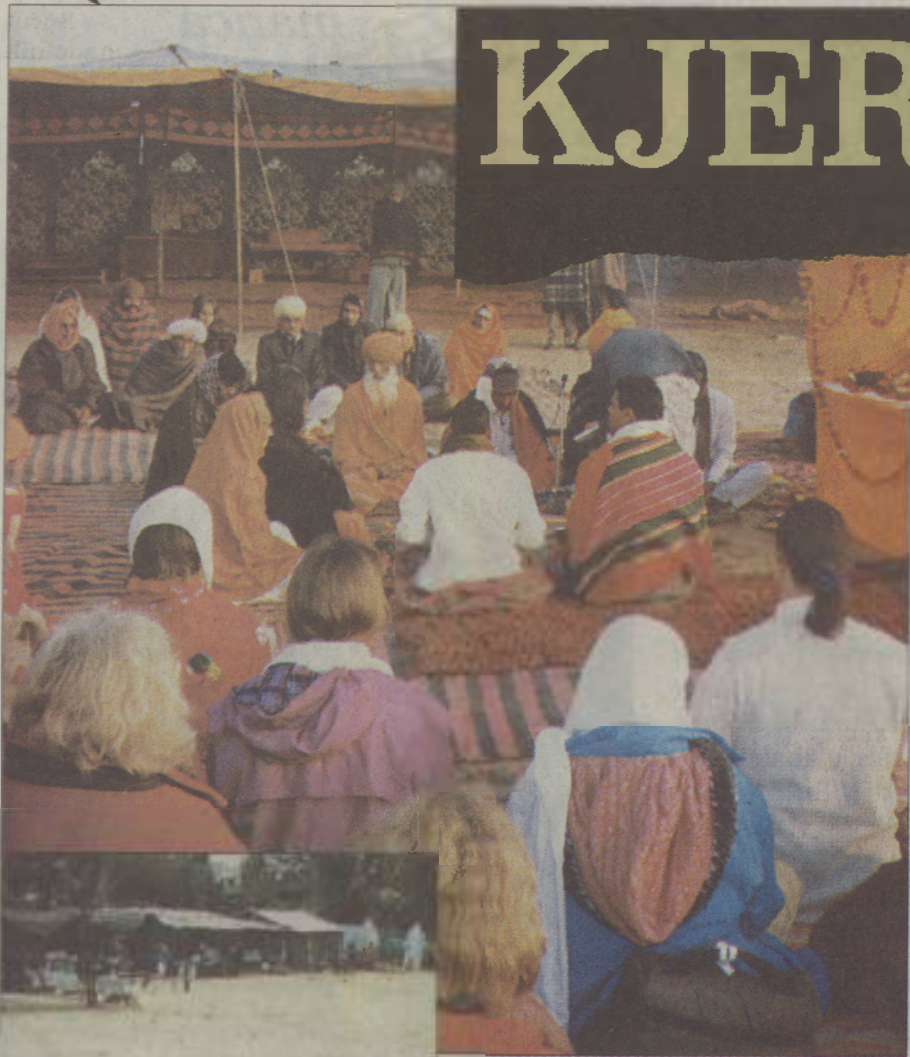
Indijke so na splošno lepe ženske. Oblačijo se v zelo pisane sarije in si zakrivajo obraz, tako da se jim vidijo samo njihove skrivnostne oči. Te ženske na sliki so že nekoliko pogumnejše. Ko sem vzel fotoaparati, so se kar same zbrale in nasmehnile. Sploh sem opazil, da se Indijci s podeželja radi slikajo.

Tempļi v Indiji so slikoviti in domačini jih že tisočletja spoštujejo. Verjetno sta se zaradi tega v njih trdno zasedrila spokojnost in mir, ki ju najdemo redkokje na »zahodu«.

Romi s svojo glasbo in plesom navdušujejo občinstvo in ne nehajo, dokler imajo še kaj poslušalcev. Z gorečnostjo znajo igrati tudi vso noč.

Cestni vrvež v Jaipurju. Ceste polnijo vespe, avtomobili, kolesa, rikše in seveda krave.

Pred glavno žrznico v Jodpurju

KRAVE SVETE

Smrad na glavnih ulicah je neznošen, ker o kakšnih katalizatorjih v vozilih Indijci menda še niso slišali ali pa so, a jim je do tega malo mar. Vse, česar ne potrebujejo ali ne pojedjo, kar odvržejo, zato so mesta zasvinjana z vsemi mogočimi odpadki, ki ležijo vsepovprek. Vse skupaj precej spominja na naša smetišča. Tu pridejo na svoj račun zopet krave, ki so nekakšni »komunalci«, saj se hranijo s temi odpadki, pri tem pa pohlastajo vse, tudi kakšno plastično vrečko. Tako je krog delno sklenjen, ne pa v celoti, saj vse nesnage ne morejo pospraviti. Krave pa tudi ne hodijo na javne WC-je in vse opravljajo kar na cesti. Njihove iztrebke ljudje sušijo in jih uporabljajo za kurivo kot delni nadomestek za drva. Do tu vse lepo in prav, vendar pride na preizkušnjo vaša prilagodljivost, ko vam ponudijo kruh (ki je mimogrede zelo okusen!), pečen na tem ... Kdor potuje v Indijo in ne biva v najdražjih hotelih, se prej ali slej znajde v takšnih okoliščinah. Mednje spada tudi to, da se posoda pomiva s peskom (in to zelo uspešno!), da se dostikrat je namesto na mizah kar na tleh, in to brez vilic, žlic in nožev, kar z rokami oziroma samo z desno roko. Leve pri tem ni vpludno uporabljati, in to z nekim razlogom! Levico uporabljajo za umivanje določenih delov telesa - saj se ve, kaj mislim. Torej toaletnega papirja tam, razen na večjih javnih WC-jih, ni. Sploh pa Indijci potrebo radi opravijo kar ob kakem vogalu na ulici ...

Čistočo po nemškem vzoru boste zato v Indiji zaman iskali. Malo čistejši od preostalih mest je le Delhi, kjer je tudi življenje bolj »evropsko«. Evropeizacija oziroma amerikanizacija je v zadnjih letih Indiji prinesla toliko dobrega kot verjetno slabega. To se najbolj čuti v Delhiju, kjer so že McDonalds, Dairy Queen, Pepsi, Coca Cola, satelitska televizija, stolpnice in temu podobno. Tudi ljudje so oblečeni v kavbojske hlače, ženske so naličene, skratka Delhi postaja vedno bolj »zahodnjaški«, mogoče na veselje nekaterih, vendar to po drugi strani izpodriva indijsko tradicijo oblačenja, prehranjevanja, navad in mišljenja, ki je neverjetno bogata in zanimiva. Denar pač ne pozna mej.

Jaipur je oddaljen od Delhija kakšnih 250 km, to pomeni z njihovimi avtobusi vsaj 5 do 6 ur vožnje, saj povprečna hitrost nikoli ni večja od 50 km na uro. Avtobusi so ravno tako preizkušnja vaše prilagodljivosti. Vsa prtljaga se prevaža na strehi, zato se kovčki kar precej umažejo in poškodujejo. V avtobusu, ki je enako širok kot večina naših, je v širino postavljenih pet sedežev, le v »luk-suznih avtobusih?!« so štirje sedeži, in ti so tapcirani z blagom, to pa se ob slabi tesnitvi oken hitro navzame prahu, peska in smoga. Če je v avtobusu na primer petdeset sedežev, se v njem nemalokrat prevaža tudi sto ljudi, ki so videti kot sardelice v konzervi

So pa Indijci glede tega potrpežljivi in jih takšna prenatrpanost ne moti preveč.

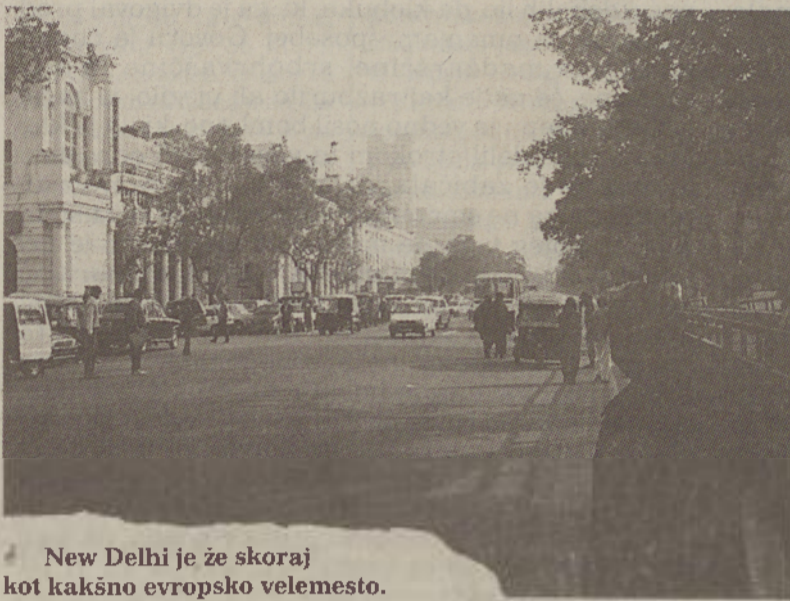
Ko začneš hoditi že z nekaj vrečkami in torbami nakupljenega blaga, to prvi opazijo klošarji, ki jih tam ne manjka. Videti so zares bedno, in ko se jih kdo usmili in jim da kakšno rupijo, se jih več ne reši. Še več, pridejo še novi in edina rešitev je pobeg. Najhitreje sem se po velikih mestih premikal z rikšami, kilometer stane približno 5 do 10 rupij, odvisno od sposobnosti barantanja. Ponavadi se lastniki rikš kar sami ponudijo, tako da ni težav s prevozom.

V povprečju so ljudje dokaj revni, najdejo pa se izjeme, ki vozijo drage mercedese in živijo v čudovitih vilah. Zunaj velikih mest je življenjski standard še nekoliko nižji. Moški delajo v delavnicah, ki so podobne našim garažam. Tam opravljajo svojo obrt z indijskim tempom (tj. počasi). Nekateri imajo v teh »garažah« trgovine, drugi popravljajo motorje, spet tretji šivajo obleke ... Ženske delajo na poljih, pazijo otroke in skrbijo za gospodinjstvo. Na splošno so ljudje zelo odprtega značaja in se ne zapirajo v hiše in domove. S ceste je mogoče videti v hiše, saj so vsa vrata in okna odprta ali pa jih sploh ni. Vsa obrt se opravlja zunaj, pred hišo, tako, da je vsem na ogled. Tudi strižejo in brijejo se na pločniku, mimo pa pelje npr. glavna cesta Jaipur-Delhi.

Ko zagledajo avtobus, poln belcev, smo za njih ravno takšna atrakcija kot oni za nas. Ogledovati si te znajo neskončno dolgo, in to brez vsakršnega izraza na obrazu, tako da včasih ne veš, ali si zaželen ali ne.

So pa stvari v Indiji, ki te znajo prav presenetiti. Na primer to, da se odrasli moški držijo za roke, ko skupaj kam gredo, kot pri nas otroci v vrtcu in so videti prav smešno. Indijci presenečajo tudi z neverjetnimi sposobnostmi retorike. To lastnost imajo menda že prirojen. Ko govorijo na kakšnih zborovanjih, je njihova beseda močna in jasna, povedana z navdušenjem in obogatena s številnimi kretnjami rok in mimiko obraza. Mnogo znajo »voditi« in privedi do razpoloženja, da na koncu požanjejo velik aplavz in vzkliče »Ki jai« (naj živi).

Delhijski park si bom zapomnil po tem, da mi je neki tip hotel očistiti ušesa! Da, prav ste prebrali. Ko smo s prijatelji sedeli na travi, je prišel neki moški, nas zelo vpludno pozdravil in vprašal, od kod smo. Ko smo rekli, da iz Slovenije, nam je razložil, da je njegovo delo čiščenje ušes, pri tem pa mi je začel riniti prst v uho! Rekli smo, da se odrekamo njegovim storitvam, nakar nas je začel prepričevati, kako dober je v svojem poslu, in da zelo kakovostno opravlja svoje delo, kar naj bi potrjevala njegova knjižica zadovoljnih strank. Ko je našel stran s napisom SLOVENIJA, nam jo je ponosno pokazal. Neki Tomo iz Slovenije mu je v knjižico

New Delhi je že skoraj kot kakšno evropsko velemesto.

napisal: »Ne zaupaj temu tipu, ki puca uhe«, zaračunati hoče tri tisoč rupij! Meni je pobral še zadnje, ki sem jih imel. Lep pozdrav, Tomo.« Naj omenim, da je inženirska plača v Indiji okrog 1800 rupij. Previdnost pri takšnih »storitvah«, če si jih že zaželite, zato res ni odveč.

Indijci kuhajo pretežno vegetarijansko, saj si mesa že zaradi slabega materialnega stanja ne morejo privoščiti, glavni razlog pa je nedvomno v njihovi zgodovini, kjer je mesne hrane bistveno manj kot pri nas ali pa sploh nič. Je pa hrana polna čilija. Na začetku, ko še nisem bil vajen, me je to motilo, proti koncu bivanja pa sem se že povsem navadil ostre hrane in zares užival v dobrotah, ki so jih znali pripraviti tamkajšnji domačini. Toliko čilija dodajajo jedem tudi zato, da malo uničijo razne bakterije ali mikroorganizme, ki te znajo kar pogosto spraviti na WC, če je kaj hujšega, pa v bolnico. Najpogostejša bolezen je hepatitis B, v poletnem času pa so problem komarji, ki so v Indiji zelo zviti. Videti jih skorajda ni, slišati pa še manj. So diverzanti, ki napadajo pretežno ponoči ali pozno popoldne. Kar naenkrat se prikradejo iz nič in ravno tako tudi izginejo. Naučili so se leteti tiše od naših in pikati bolj nežno kot naši. Kaže, da so zelo napredni, saj jih sredstva, kot so autan, ne ustavijo preveč, sproti pa ti znajo pustiti še kakšno malarijo, če ne jemlješ tablet. Pozimi je komarjev zaradi suše malo, tako da niso ravno velika nadloga.

Najprimernejši čas za obisk Indije oz. Rajasthana je obdobje med oktobrom in marcem. Temperature v tem času se gibljejo od 0 °C do 32 °C, poleti pa narastejo do 45 °C ali 50 °C. Zanimivo je, da zna biti temperatura ponoči okrog 0 °C, kmalu zatem, ko se prikaže sonce, pa je že prijetnih 20 °C. V času med julijem in septembrom je obdobje monsuna. Pokrajina zato ni popolna puščava in je, kjer ni polj, v večini poraščena z nizkim grmičevjem in drevesi, ki imajo velike trne. Domačini jih potem, ko jih posekajo, uporabijo okrog polj za zaščito pred različnimi neželenimi živalmi. Zanimivi so tudi številni zidovi, ki omejujejo zasebne posesti, polja ali pa stojijo kar tako. Vsi po vrsti so

poslikani z živobarvnimi reklamnimi ali kakšnimi drugimi napisi, vendar v pisavi deva nagari, ki je popolnoma drugačna od latinice.

Prebivalci Rajasthana ne pijejo toliko alkohola kot pri nas, popijejo pa veliko čaja (tudi tam mu pravijo čaj), ki je za naše razmere nenormalno sladek. Sladkorni trs je ena od kultur, ki daje kruh veliki večini tamkajšnjega prebivalstva. Poleg tega pridobivajo še bombaž, pšenico, neke vrste redkvice in riž. Sadje, ki se ga da tam kupiti, je nekako bolj vodeno in ne tako sladko kot naše. Najpogostejši sadeži, ki smo jih dobili, pa so banane, jabolka, mandarine in oranže, papaja, mango in čiko, ki je podoben krompirju, okusa kot smokve, je pa se ga kot kivi.

Lepota Indije se pokaže v vsej svoji veličini zgodaj zjutraj ob sončnem vzhodu in zvečer ob zahodu. Takrat nebo zažari v barvah, ki so skoraj neopisne. Vsek sončni zahod je čaroben in vreden občudovanja, s svojo lepoto pa odtehta marsikatero nevšečnost, ki se ti zna zgoditi čez dan. Tudi zvezde sijejo z večjo intenzivnostjo, tako da jih je tudi ob luni veliko videti. Ko pa ni lune na nočnem nebu, se prikaže na milijone raznih galaksij in ozvezdij, ki jih pri nas s prostim očesom ni mogoče videti. V takšnih kristalno čistih nočeh te zagrabi, da bi ure in ure ležal pod milim nebom in ga občudoval. Takrat Indija odkrije eno od tancic in se pokaže v svoji magični podobi. Potem veš, zakaj toliko »zahodnjakov« zahaja tja in znova odkriva lepoto narave, globino duha in hrano za dušo, ki so nam pri nas podarjene le na nekaj mestih in še to redkokdaj.

Ženske se že od malega učijo nošenja vrčev na glavi. Tudi ko so starejše, se držijo vzravnano in nimajo težav s križem.

Poslovna zgradba Pepsi Cole v Jaipurju. Četudi v indijski preobleki, se zahodna industrija vedno bolj uveljavlja na tem trgu.

Jaipur je poln trgovin, kjer prodajajo oblačila, odeje, prte, začimbe, dišave, svilo ... Denarna enota Indije je rupija in je vredna približno 5 tolarjev. V zasebnih trgovinah ti trgovec za zeleno blago najprej postavi 3- do 4-kratno ceno. Se pravi, da je treba barantati. Včasih kar trdo in dolgo. Čeprav so tudi začetne cene za nas dokaj nizke, je prav barantanje tisto, ki da indijskim nakupom čar. Obstajajo pa trgovine z blagom, ki ni narejeno pri njih, in v katerih so cene fiksne. Tako na primer razne čokolade, keksi ipd. stanejo povsod enako, ker imajo že na embalaži natisnjeno maksimalno ceno, da se prodajalci ne bi znašali nad nič hudega slutečimi turisti, ki jim je tako ali tako vse poceni.

»Iz debele provincialne masne las in grde kože sem naredila prijetno mlado žensko. Plačala sem ji lepotno operacijo in ji podarjala svojo garderobo. Za rojstni dan je dobila diamantne uhane. Potovala je z nama po vsem svetu, a za zahvalo mi je zapeljevala moža! Tako je povedala Demi Moore, žena Brucea Leeja, o tridesetletni otroški negovalki Kim Tannahill, ko jo je odslovila. Seveda ima tudi Kim svojo zgodbo: »Slabo so me plačali, prostih ur nisem imela, proti svoji voljo sem morala z njima potovati po svetu.« Po vsej verjetnosti pa ji ne bo nihče verjel, ker velja Demi za skrbno mater in ženo in tudi Madison Myers, prejšnja negovalka, ki je zakoncema priporočila Kim, je povedala: »Ne morem verjeti, da je Kim tako predrzna in nesramna. Oba sta prijetna, do zaposlenih pa obzirna. Po vsej verjetnosti bo Kim še žalovala za svojo službo ...

Ponesrečeni načrt

Demi in Bruce

Kim: ji je uspelo potegniti Brucea v posteljo

?

Pila in kadila je kot Turek

V svoji karibski vili na majhnem otočku Mustique je med večerjo padla v nezavest. Takoj so pomislili, da gre za kap, vendar so jo šele naslednji dan odpeljali v bolnišnico na Barbadosu, kjer so res ugotovili možgansko kap. Tako zdaj princesa Margareta, štiri leta mlajša sestra britanske kraljice Elizabete, počiva in se pripravlja, da bo toliko pri močeh, da jo bodo lahko z ambulantnim avionom prepeljali na zdravljenje v Anglijo.

Margareta je bila vedno nekaj posebnega. Že kot tinejdžerka je pokadila tri škatle cigaret na dan. Pila je žgane pijače, najraje viski. Potem ko se je ločila od lorda Snowdona, so jo kadarkoli našli v jutranjih urah v kakšnem baru s steklenico v rokah. Rada se je družila z rokerji, tudi z Mickom Jaggerjem in Eltonom Johnom je še vedno dobra prijateljica. Psovke je imela vedno na jeziku, od gostov in strežnega osebja pa je zahtevala, da jo nazivajo z "njeno kraljevska visokost". Njen biograf Noel Bothan pravi, da se za svojih 67 let dobro drži.

Kadar je ni v vili, in zdaj je nekaj časa ne bo, je njeno vilo na Karibih mogoče najeti. Če imate 2000 dolarjev, jo lahko najamete za en teden. Pa še kuharica in hišna pomočnica sta všteti v to ceno.

San Remo: Slepa zmagovalka

Ko je bila Annalisa Minetti razglašena za zmagovalko festivala San Remo 98, je Aldo Busi, tamkajšnji poročevalec, komentiral, da če je tako, lahko prihodnje leto zmaga tudi kakšen pevec, ki je gluhi. Res je, da je zmagovalna pesem enostavna in si je melodijo lahko zapomniti, res pa je tudi, da je bila pesem publikii všeč. Slepa Annalisa je zdaj srečna: lansko leto ji je za las ušel naziv miss Italije, letos, po treh letih, pa se ji je končno nasmehnila laskava zmaga. Festival v San Remu ni več tisto, kar je bil nekoč, kljub vsemu pa si ga ogleda od 12 do 13 milijonov gledalcev.

Elton postal vitez

Na teh stran Pēna smo že predvidevali, da bo Elton John postal vitez, in to se je pred kratkim tudi zgodilo. Prvi, ki so imeli to čast, da jih je britanska kraljica povzdignila med viteze, so bili člani ansambla The Beatles. Med dolgotrajno ceremonijo, ko je moral Elton klečati pred Elizabeto II. in dati svečano zaobljubo, se je držal resno in se sploh spoštljivo obnašal. Ko se je kraljica po običaju na koncu dotaknila obeh ramen, kar je pomenilo konec ceremonije, je vstal in izjavil: »Ljubim svojo domovino. Večjega priznanja za svoje delo nisem mogel dobiti.« Viteški naslov je dobil za številne prispevke dobrotelnim organizacijam, krona vsega pa je bil uspeh pesmi Candle in Teh Wind, ki jo je zapel ob pogrebu princese Diane.

Dobro srce

Hčerka igralka in oče klošar

Drew Barrymore je bila stara poldrugo leto, ko ju je z materjo zapustil oče John Barrymore, hollywoodski igralec srednjega razreda. Mati je umrla, hčerka je postala filmska igralka, očetova slava pa je že zdavnaj ugasnila, saj je vse večkrat segal po alkoholu in mamilih, dokler na koncu ni postal klošar. »Ko sem slišala, da je oče končno prenehal z alkoholom in mamili, sem ga povabila v svojo hišo. Ob denarju, ki ga zaslužim, nisem mogla pustiti, da bi še naprej spal po parkih na klopeh, čeprav o njem ne morem povedati kaj dobrega,« je izjavila dobrosrčna Drew.

Pravijo ji Madžarka

Amber ni samo angleška beseda za jantar, ampak je tudi ime, in to ne komurkoli. Amber Smith: zelene oči, temperament tropskega orkana, vroča madžarska kri in telo gazele. Tako so opisali manekenko, ki je vse bolj iskana med hollywoodskimi producenti. Med igralk se je zapisala s filmom Lowball, kjer je igrala ljubico Ryana O'Neala. Tako se je sama pohvalila: »Ko je Ryan zvedel, da sem po materi Madžarka, mi je rekel, da so Madžarke najboljše ljubimke.« Sliko, ki jo gledate, je posnel za Playboy (po njeni želji) Bert Stern, ki je prišel v zgodovino fotografije leta 1962, ker je zadnji posnel golo Marylin Monroe. A si nista malo podobni?

Vilija so uslišali bogovi

Kdo ve, ali bi bil Vili tako uspešen, če bi ostal pri Pop designu? Svojo prvo zmagovalno torto je zarezal tik pred Emo, ko mu je njegova založba podelila srebrn disk za 5.000 prodanih izvodov kasete in plošče z naslovom Rad bi bil s teboj. To slavnostno torto mu je takrat podaril klub njegovih navijačev. Drugo torto je Vili zarezal ob zmagi na Emi. No, če smo čisto iskreni, so mu tudi to torto nekako priskrbeli njegovi oboževalci. Bogovi so ga uslišali in njegova napovedovanja so se uresničila. Se preden so bili znani izvajalci, je Vili v Penovem intervjuju napovedal svojo zmago. Prisluzil si jo je s 7391 glasovi in balado Naj bogovi slišijo. Za njim sta se uvrstila Giani Rijavec & Vladimir Čadež, tretje mesto pa je s svojo domoljubno pesmijo Glas gora zasedla Regina.

Letos smo bili priča zelo kakovostni prireditvi tako po glasbeni kot tudi izvajalski plati. Sama zvoneča imena, ki so tudi izredno dobro zvenela, tako da je človek včasih pomislil, da sploh ne pojejo v živo, kar seveda so. Razpoloženje za kulisami je bilo precej bolj mirno in turobno kot prejšnja leta, najbrž tudi zaradi govoric o domenjani

Magnificovi zmagi. Največ žarkov je prispevala simpatična Damjana Golavšek in tudi člani skupine Victory so bili tisti, ki so z nasmehom hodili naokrog. Nekaj dobre volje je prinesel v zakulisje tudi mali Reginin leto in pol star Aleksander, ki se je med generalko sprehajal med nastopajočimi.

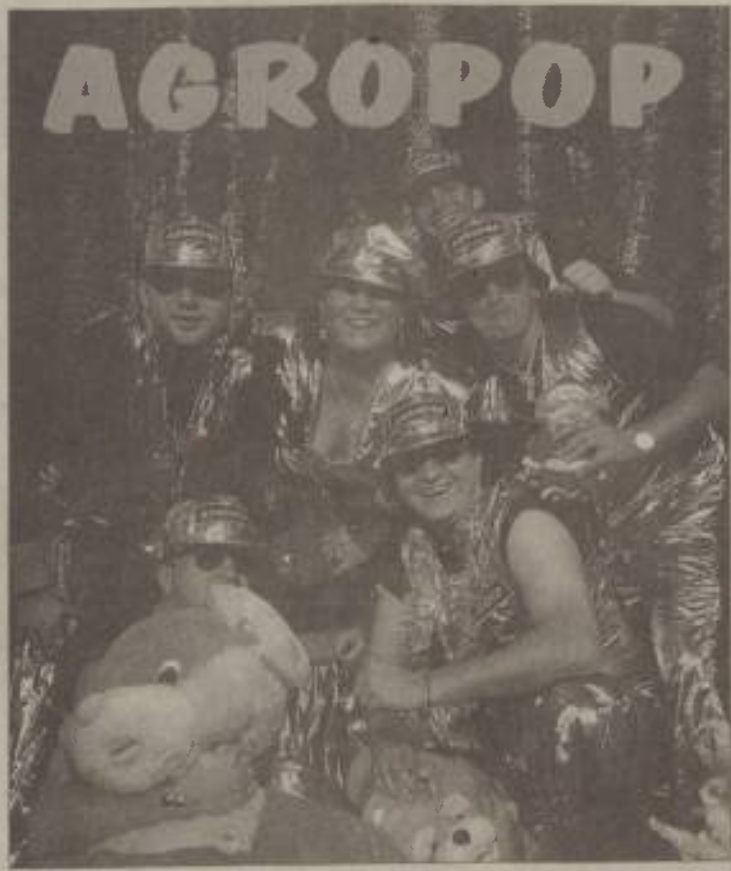
Malo bolj sproščeno je bilo potem na zaključni zabavi, kjer pa so manjkali predvsem taki, ki ne prenesejo poraza, kot je to Magnifico. In tudi Darja je bila nekako užaljena, ker se tokrat ni uvrstila na vrh, temveč na sedmo mesto.

Tako se je končala noč velikih pričakovanj. V Anglijo potuje Vili, ki bo svojo nalogo prav gotovo dobro opravil, saj je zares zanesljiv stari maček. No, pa naj ga še enkrat slišijo bogovi in mu namenijo srečo. Predvsem pa ga naj obranijo vsakoletnih natolcevanj o nelegalnosti glasovanja (menda se je Giani že pritožil) ter o podobnosti z Vrbami in nekaterimi hrvaškimi pesmimi.

Kakšen je pimpek Aleša Klinarja

To bi pravzaprav morali vprašati njegovo punco Anjo Ruppel, a odgovor bomo dobili le, če bomo natančno prisluhnil in si ogledali tudi spot neverjetnega novega izdelka Agropopa. Agropopovcem je s to skladbo uspelo preceniti samega sebe. Za tiste, ki pimpeka še ne poznate, naj omenimo le toliko, da je glavno vlogo, torej pimpeka, odigral Aleš in da mu za to ni bilo treba na lepotno operacijo, kot to pravi v skladbi. V spotu pa boste seveda srečali tudi lepotico, ki je vsega kriva, in to je Pamela Anderson, prsata lepotica, ki tokrat prihaja iz Domžal.

Duet 2 FOR U sporočata svojim oboževalcem, da se druga številka njenega imena po novem piše z besedo, ker so se našli tudi taki, ki so ime napačno razumeli. No, da ne bo prišlo do nesporazumov, vam bomo odkrili pomen imena TWO FOR YOU oziroma DVA ZATE ali DVA ZA VAS, kakor vam ljubše. In kdo sta ta dva? To sta Lučka Pipp in Jure Hudokmet, prva pevka, dugi rapper, ki izhaja iz znane obrtniške družine, ki se ukvarja z izdelovanjem šcipalk za obešanje perila Krokodil.

Barvne noči se imenuje njun prvi album in za naslovno skladbo sta tudi že posnela videospot. Plošče bodo veseli vsi, ki obožujejo divje ritme z raperskimi vložki, vsekakor nekaj za tiste, ki so bolj vroče krvi. Jure in Lučka se predstavljata občinstvu na nastopih skupine Babilon, s katero sta se podala tudi na turnejo, in ker vemo, da so babilonci pri nastopih pridni, lahko to pričakujemo tudi od 2 FOR U. No, pa še ena anekdota z njunih nastopov. Lučko namreč skorajda povsod zamenjujejo s Sendi. Koliko sta si res podobni, prepuščamo vam.

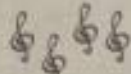
Apropo Sendi: Naša pogumna dance pevka se je potem, ko se je javno slekla in javno priznala dve lepotni operaciji (nos in prsi), podala še na nastop slačifantov, ki gredo do konca. Na glasbenem področju se lahko pohvali z novostmi, in sicer z novo skladbo Spelji se! ter videospotom, ki ga je posnela na brniškem letališču.

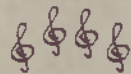
Posebno obvestilo

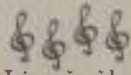
Irena Vrčkovnik pripravlja nove skladbe. Tokrat se je Velenjčanka odločila, da si bo pesmi pisala kar sama. Sprva ji je šlo pisanje bolj počasi od rok, zdaj pa je postala že pravi profesionalca. V prihodnosti bo morda začela pisati tudi za druge.

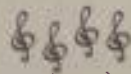
Dekleta plesne skupine Make up so potem, ko so stopila še za mikrofona, svojo prvo skladbo pospremila še z videospotom. Do zdaj je tem štirim lepoticam uspelo pod streho spraviti že pet skladb, tako da izid plošče ni več daleč.

Urednik in napovedovalec radia Capris, ki si je nadel umetniško ime Easy, pripravlja izid druge plošče. Prva z naslovom Galeb je izšla pred dvema letoma, tako da njegovi oboževalci že nestrpno čakajo na nov izdelek. Poleg Easyja za klavirjem pa bo mogoče slišati na plošči tudi njegovega brata Aleksandra ter vedno bolj znano primorsko pevko Tinkaro Kovač.

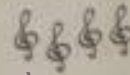

Dolores Lipuš, članica in pevka soboške skupine Šarm, se lahko pohvali s svojo prvo samostojno kaseto z naslovom Sreča se nekam skrila je. No, upamo, da se ni skrila ravno njej in da jo bo ob izidu kasete našla tudi zase.

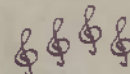

Se še spomnite slovenske fantovske skupine, ki se je predstavila na lanskoletni Emi z imenom Grom? Če ne drugače, se vam je skupina prav gotovo vtisnila v spomin, ko je eden od petih mladeničev s sebe strgal majico. No, fantje so medtem odšli v tujino, kjer so izdali tudi svojo ploščo in se povezali z nemškim menedžerjem, ki je bolj ali manj uspešno urejal njihove nastope. Vse je kazalo na pravljčni

scenarij, dokler ... Dokler ni prišlo do afere. Najprej je bilo tu homoseksualno razmerje med menedžerjem in plavalasim Damirjem, ki bi mu lahko bil vnuk, potem pa se je odkrila še velika zadolženost. Tako so si namesto slave fantje nakopali veliko očitkov in tožbo za dolgove v višini 10.000 nemških mark.

God Scard, progresivni metalci iz Kranja, so se odpravili s trebuhom za kruhom. Naše založniške hiše ne kažejo dovolj zanimanja za to zvrst glasbe, zato so fantje poskrbeli za demo posnetke, s katerimi so se odpravili na naskok v tujino. Fantje stavijo na pesem Ode.

Sedaj ni več nobenega dvoma - Helena bo postala mamica, in to kar kmalu. Zaenkrat še ne razmišlja o umiku z glasbenih odrov, se je pa umaknila iz svoje dolgoletne založbe ZKP RTV Slovenija in preskočila k Dallas records, kjer je tudi izdala svoj najnovejši izdelek z neverjetnim naslovom - PRIMADONA.

To stran ureja Irena Jaušovec Kogol - Regina

Če ne bi videli, ne bi vedeli, da je v občini Gornji Petrovci marsikaj zanimivega

Le kakšno ribo naj bi ujela vidra v Peskovskem potoku?

Penova ekipa, ki se je tokrat podala na pot v gornjepetrovsko občino v nekoliko spremenjeni postavi (manjkala je I. B., ki jo je zamenjal »džoker« J. G.), je tudi ob tej priložnosti želela predvsem zvedeti oziroma videti na potepanju pod županovim vodstvom, kaj naj bi bilo tamkaj posebej aktualno, zanimivo ...

Srebrni breg je spet najvišji?

- Župan Franc Šlihthuber ima nadvse rad rože in zelenice
- Kot srednješolec je bil prvak v teku na 1500 metrov
- NK Križevci želi pripeljati v 3. slovensko ligo
- 14 vasi, 662 kvadratnih kilometrov in 2750 prebivalcev
- Novi železniški predor bo meril okrog 350 metrov
- Petrovska občina je redka v Sloveniji, ki se ponaša z novim spomenikom
- Stava je Dodoju prinesla pol litra vina (v gostilni)

V Križevcih gradijo stadion, kakršnih je malo na podeželju. Tudi župan je »pristavil« nekaj betona na zadnjo ploščo tribun.

Rože in občinski grb

Najprej smo bili presenečeni nad lepo urejeno in cvetočo gredico rož pred občinsko stavbo ter nasploh nad urejeno okolico. Župan nam je kasneje razkril, da je velik ljubitelj rož in da je dve leti skoraj vsako jutro sam pred začetkom delovnega časa hodil zalivat »muškatlino«, ki so krasili okna stavbe. V času njegovega županovanja pa so uredili tudi pet zelenic v križiščih na različnih mestih, s čimer naj bi obiskovalci od drugod že na zunaj opazili, da jim ni vseeno, v kakšnem okolju živijo.

Znotraj stavbe pa smo postali pozorni na tablo z zanimivimi ilustracijami – 14 modrimi hišicami z rdečimi strehami ter vidro, ki drži v svojih ustih ujeto ribo. Župan nam je razložil, da predstavljajo hišice 14 vasi, ki sestavljajo petrovsko občino, vidra z ribo, ki naj bi izvirala iz Peskovskega potoka, pa je prav tako sestavni del občinskega grba. Pripravili so ga s pomočjo Heraldike Slovenice iz Ljubljane. Če imajo svojo občino, morajo pač imeti tudi svoj grb!

padajo še s tekmeci v 1. medobčinski ligi M. Sobota, kjer so v jesenskem delu zasedli 7. mesto. Računajo pa, da bodo ob koncu sezone najmanj četrta, kar bi jim omogočilo, da bi se zaradi reorganizacije uvrstili v 3. slovensko ligo. Ja, lahko je križevskim nogometašem, ko pa je njihov predsednik sam župan! Nekoč je bil tudi on nogometaš, kot dijak Srednje kmetijske šole Rakičan pa je tekmoval v teku na 1.500 metrov in bil večkrat med zmagovalci.

Ne smemo pa pozabiti omeniti še ženskega nogometnega kluba Pande Gornji Petrovci, ki je bil že 4-krat slovenski državni prvak. Bojte se torej Pand!

Po 30 letih spet železnica in nov predor

Že med vožnjo po cesti med Mačkovi in Stanjevci smo razmišljali, ali so se tamkaj morebiti že začela pripravljala dela za zgraditev nove železniške proge. Na več mestih je bil namreč

dili staro železniško progo med M. Soboto in Hodošem, je pisec tega zapisa kasneje pobrskal po knjigah in našel podatek, da se je to zgodilo leta 1907. Dodo je imel torej prav, da je bila železniška povezava Ormož-M. Sobota zgrajena kasneje (1924.). V dobrem ima pol litra vina, ker je dobil stavo.

V Ženavljah čudež, na Srebrnem bregu pa ...

Leta 1934 sta morala na travniku pri Ženavljah zasilno pristati balonarska pustolovca iz Francije Max Cosyns in Nere van der Elst. To je bil za takratne čase kot čudež. Petrovska občina pa je lani poskrbela za postavitev »čudežnega« spominskega znamenja. Vredno si ga je ogledati!

Dolgo je veljalo, da je na našem koncu (v Pomurju) najvišji vrh Srebrni breg pri Martinju, ki se »vzpenja« 404 metre visoko. Nato je nekdo ugotovil, da je Sotinski breg višji (višina je bila 418 metrov, a se je znižala zaradi kamnoloma), potem pa ni natančno znano, kdaj se je to zgodilo, je bil razglašen za najvišjega »očaka« Serdički breg (416 m). Toda če bi upoštevali še višino drevesa, ki je zrastle ravno tam, kjer je najvišja točka Srebrnega brega, potem je po vsej verjetnosti rekorder spet ta hrib. Občina načrtuje, da bi kar najlepše uredili njegovo okolico in morda postavili tudi kakšen stolp. Z njega bi bil vsekakor lep razgled v Porabje in na severni del Goriškega. Bravo stolp, če bo!

Škoda, da nam je zmanjkalo časa, da bi šli še na prežo za vidro v Peskovskem potoku in na ogled še delujočega potočnega mlina v Neradnovcih!

Zapisal: JOŽE GRAJ
Fotografiral: JURE ZAUNEKER

Nedaleč od tega starega predora skozi Peskovski breg bodo zgradili še nekoliko daljši predor za novo železniško progo M. Sobota-Hodoš.

pen elopa

Sonja Toš, ima jih 23, po rodu je iz Sovjaka, nedaleč od Blaguškega jezera, živi in dela pa Ingolstadt.

Ko je rekla »Da« (za fotografiranje), je stopila nekaj stopnic niže, da je ne bi slišal kakšen njen oboževalec. Zaupala nam je, da je zaposlena v banki, da rada pleše, se lepo oblači, veseli ...

Foto: JOG

Po čudežnem pristanku dveh balonarjev iz Francije leta 1934 pri Ženavljah so lani tamkaj zgradili še »čudežno« spominsko znamenje.

Tribune ob vašem stadionu, to je nekaj!

Drugo presenečenje nas je čakalo v Križevcih. Le zakaj nas župan vodi na nogometno igrišče, smo se spraševali, ko smo se peljali tja. Toda imeli smo kaj videti! Skupina delavcev je ravnokar betonirala zadnjo ploščad na tribunah, ki bo namenjena televizijskim snemalcem nogometnih dvobojev na novem igrišču, kjer bo prva tekma 28. tega meseca, uradno pa ga bodo predali namenu enkrat kasneje. Ker imajo še tudi dokaj dobro staro igrišče in druge objekte, ki sodijo zraven, je vse skupaj videti, kot da bi šlo za ekipo, ki tekmuje v državni ligi. No, Križevci se zaenkrat spo-

posekan les, in to »do golega«. Ker nas je tudi župan vodil tja, smo lahko na kraju samem videli in zvedeli, kako in kaj. Zaenkrat res samo še sekajo les, predvideno pa je, da bodo čez nekaj mesecev stekla tudi »prava« dela. Po županovih informacijah bodo skozi breg med Mačkovi in Stanjevci zgradili nov predor, ki bo dolg okrog 350 metrov. Kaj bo s staro »luknjo«, ki je začela samevati po letu 1968, ko je skoznjo zadnjič zapeljala Gorička mariška, pa se ni dogovorjeno. Najbrž se bodo oboki kar sami od sebe porušili. Mi smo še lahko šli nekaj deset metrov v notranjost tega predora.

Ker nismo bili povsem prepričani, kdaj so pravzaprav zgra-

Oh, Jožefi!

Le kaj je bilo, da smo v prejšnji akciji, ko smo bili na obisku v Občini Turnišče, tamkajšnjega župana prekrstili v Jožefa Kocona, ki je sicer tudi župan, ampak v Lendavi, turniški pa se piše Jožef Kocet?! Naj nam opraviči, mi pa mu ob tej priložnosti čestitamo za god, pa seveda tudi drugim, ki praznujejo jožefovo!

Če bi upoštevali še višino drevesa, ki je zrastle ravno tam, kjer je najvišja točka Srebrnega brega, potem je v Pomurju to spet najvišji hrib, in to brez župana Franca Šlihthuberja.